

DIJALOG ZA BUDUĆNOST

MOJ ZAVIČAJ KROZ VRIJEME

Helsinški odbor za ljudska prava u Republici Srpskoj, u saradnji sa Asocijacijom XY iz Sarajeva i Centrom za suočavanje sa prošlošću DOCUMENTA iz Zagreba, pokrenuo je projekat pod nazivom "Moj zavičaj kroz vrijeme". Ovaj projekat se realizuje u okviru programa "Dijalog za budućnost" koji implementiraju UNDP, UNICEF i UNESCO u partnerstvu sa Predsjedništvom Bosne i Hercegovine. Projekat "Dijalog za budućnost" se finansira sredstvima Ureda Ujedinjenih Nacija za podršku izgradnji mira /Fonda za izgradnju mira (PBF). Projekat "Moj zavičaj kroz vrijeme" je realizovan u periodu od aprila 2015. godine do decembra 2015. godine.

CILJ PROJEKTA

Cilj projekta "Moj zavičaj kroz vrijeme" je da doprinese inovativnom izučavanju istorije kroz uvođenje dijaloga o istorijskim događajima i kulture sjećanja u formalno obrazovanje u Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj.

- ❖ Unapređenje saradnje između škola u BiH i Hrvatskoj u razvoju i implementaciji inkluzivnih, multi –perspektivnih, participativnih i inovativnih metoda učenja i podučavanja o nedavnoj prošlosti kao osnov za izgradnju tolerancije, empatije, interkulturalizma i vještina neneasilnog rješavanja sukoba kod mladih srednjoškolskog uzrasta.
- ❖ Unapređenje vještina učenika/ca srednjih škola i njihovih profesora/ca u razvoju i primjeni istraživanja na lokalnom nivou, koji doprinose razumjevanju razvoja zajednice kroz vrijeme obilježeno stradanjima i ratnim naslijeđem, uz primjenu dijaloga i nenasilja.
- ❖ Ponuditi model inkluzivnih inicijativa za oblikovanje kulture sjećanja, dijaloga, suočavanja sa prošlošću, koji poštuje različitost i promoviše empatiju, solidarnost, razumijevanje ratnih patnji i naslijeđa.

ZAŠTO?

Selektivni oblici sjećanja, kao što je slučaj u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj, imaju veoma negativan uticaj na mlade generacije, jer istoriju i događaje iz bliske prošlosti ne prikazuju na osnovu utvrđenih činjenica niti na bazi ozbiljnih istraživanja, nego se oslanjaju na mitove i poluistine. Na ovaj način se mladi onemogućavaju da spoznaju obim patnji i stradanja iz nasilne prošlosti, te da jasno naprave razliku između herojstva i zločina. Etnokonfesionalno i etnički oblikovana društva, kao što je slučaj sa BiH i Hrvatskom, ne dozvoljavaju istinski dijalog i suočavanje sa sopstvenim zločinima, već daju prostor za glorifikaciju zločina i zločinaca, te marginalizaciju žrtava i manjinskih grupa. Selektivnom pristupu interpretaciji nasilne prošlosti, koja ima uticaj na sve segmente društva, pa i na obrazovanje mladih generacija, ne može se suprotstaviti jednostavnom formulom i zahtjevom da se uspostavi „zajednička istina“. Tokom proteklih godina slični zahtjevi nisu urodili plodom, niti su ova dva društva doveli blizu konsenzusa po pitanju događaja iz nedavne prošlosti. Postojanje različitih i međusobno suprotstavljenih narativa o nedavnoj prošlosti predstavljaju realnost u BiH i Hrvatskoj. Stoga je neophodno uspostaviti prostor da se upravo o tim različitim narativima otvoreno razgovara, kako bi se omogućila razmjena i razumjevanje drugačijih stavova.

ŠTA? KO? GDJE?

Projekat “*Moj zavičaj kroz vrijeme*” je, kroz uključivanje 33 profesora/ice istorije i srodnih predmeta iz jedanaest srednjih škola u BiH i Hrvatskoj i njihovih 240 učenika/ca, pružio inovativan, visoko participativan i inkluzivan način istraživanja, analiziranja i izučavanja istorije lokalnih zajednica, koji je se sumiran i predstavljen kroz interaktivnu izložbu dobijenih rezultata. Mladim ljudima se, na ovaj način, pružila mogućnost da istražuju i dokumentuju određene činjenice, da primjenjuju naučene lekcije iz oblasti kulture sjećanja, te otvaraju pitanja potrebe za individualnim, lokalnim pristupom izgradnje kulture memorijalizacije i komemoracije, zasnovane na ljudskim žrtvama i patnjama.

Ovim projektom smo nastojali da unaprijedimo nastavne planove i programe iz oblasti istorije, sociologije, demokratije i ljudskih prava, sa osvrtom na period 92-95, kao i posljedice koje je taj period ostavio na društvo. Redovne evaluacije unutar programa su potvrdile da učenici/e lakše obrađuju i usvajaju osjetljive teme, te grade vještine razumijevanja i empatije kroz interaktivne i participativne metode učenja.

Nakon uspješno završene pripremne faze, tokom koje su definisani akcioni planovi, smjernice za monitoring i evaluaciju projekta i saradnja sa javnošću, uslijedilo je uspostavljanje formalne saradnje sa srednjim školama u BiH i Hrvatskoj. Srednje škole iz BiH koje su bile uključene u projektne aktivnosti su:

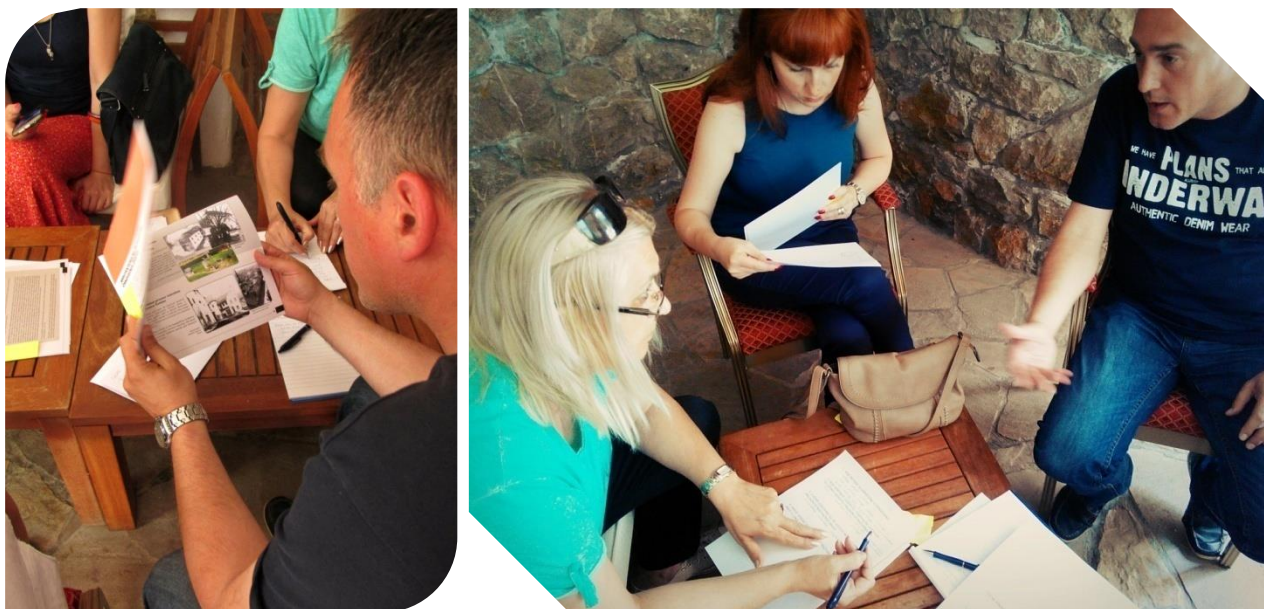
- ❖ Gimnazija “Filip Višnjić” iz Bijeljine
- ❖ Ekonomska škola iz Bijeljine
- ❖ Gimnazija “Meša Selimović” iz Tuzle
- ❖ Gimnazija “Petar Kočić” iz Zvornika
- ❖ Elektrotehnička škola iz Prijedora
- ❖ Muzička škola “Stevan Stojanović Mokranjac” iz Bijeljine
- ❖ Srednjoškolski centar “Mihailo Petrović Alas” iz Ugljevika

Srednje škole iz Hrvatske već su učestvovalе u projektima “*Moj zavičaj kroz vrijeme*” kroz dva ciklusa, te nam je njihovo iskustvo u mnogome pomoglo da realizujemo ovaj projekat. To su slijedeće škole:

- ❖ Ekonomska škola Pula
- ❖ Srednja škola Čakovec
- ❖ Gimnazija Dubrovnik

OBUKA ZA PROFESORE/ICE ISTORIJE/HISTORIJE I SRODNIH PREDMETA

Ova obuka održana je od 13.06 do 15.06.2015. godine u Etno selu "Stanišići". Na obuci su učestvovali/e profesori/ce iz uključenih škola iz BiH i Republike Hrvatske. Tokom obuke profesori/ce su radili/e na izradi zajedničke metodologije, koju su primjenjivali u radu sa učenicima/cama. Metodologija istraživanja je dodatno unaprijeđivana i nakon provedene obuke nastavnika/ca, a uz konsultacije i stručnu pomoć projektnog osoblja iz partnerskih organizacija.

Tokom trodnevne obuke profesori/ce su obučeni/e o temama iz oblasti kulture sjećanja i procesa izgradnje povjerenja na lokalnom nivou, važnosti memorizacije i komemoracije za procese izgradnje identiteta i procese suočavanja sa prošlošću, te o načinima primjene društvenih istraživanja o osjetljivim temama.

OBUKA UČENIKA/CA

Nakon provedene obuke za delegirane profesore/ce iz uključenih škola, grupa obučenog nastavnog kadra je stečena znanja i vještine prenijela na jedan dio svojih učenika/ca. U svakoj od uključenih škola 30 učenika/ca koji su pokazali interesovanje za učešće u projektu su obučeni od strane svojih profesora/ca da započnu prosek istraživanja u svojim lokalnim zajednicama, pod nazivom "Moj zavičaj kroz vrijeme".

Gimnazija "Filip Višnjić" Bijeljina

Tokom obuke učenici/e su upoznati/e sa projektom i odabranom temom "***Kurjak nekad i sad***" (fabrika "Kurjak" kao simbol razvoja privrede Bijeljine).

Ekonomska škola Bijeljina

Nakon upoznavanja sa projektom i temom "***Prošlost nacionalnih manjina u Semberiji prikazana kroz vjerske objekte***", učenici/e su podjelili/e svoja iskustva o porodičnoj istoriji. Realizovana je i radionica o poznavanju nacionalnih manjina u Bijeljini.

Gimnazija Meša Selimović, Tuzla

Tokom obuke učenici/e su upoznati/e sa projektom i odabranom temom ***“Tragična sudbina Fride Laufer i Envera Šiljka”*** (Drugi svjetski rat i Holokaust na području BiH). Tom prilikom učenici/ce su razradili/e metodologiju koju će koristiti prilikom istraživanja, te odredili koja mjesta koja će posjećivati kako bi prikupili informacije potrebne za sprovedbu istog.

Gimnazija “Petar Kočić” Zvornik

Nakon uvodnog izlaganja menadžerice projekta, profesori/ce su sa učenicima/icama razradili/e temu ***“Zvorničke registarske tablice”*** (Zvornik u 20. vijeku). Istom prilikom, učenici/e zvorničke gimnazije su imali/e privilegiju da budu dio TV serijala realizovanog u okviru programa “Dijalog za budućnost” - “JUMP OUT”.

Tema kojom su se baviti učenici/e je “Ljubija između dva svjetska rata”. Na obuci su dogovoreni naredni koraci: terensko istraživanje, obilazak spomen kuće dr. Miladina Stojanovića, obilazak muzeja “Kozara”, i drugi.

Gimnazija Sanski Most

Tokom obuke učenici/e su upoznati/e sa projektom i odabranom temom “Stanovništvo Sanskog mosta od 1945. godine do danas”

Muzička škola "Stevan Stojanović Mokranjac" Bijeljina

Učenici/e Muzičke škole su nakon upoznavanja sa projektom u dogovoru sa profesorima/cama odabrali temu "Sofka Nikolić". Tom prilikom su dogovorene aktivnosti vezane za proces istraživanja.

Srednjoškolski centar "Mihailo Petrović Alas" Ugljevik

Nakon uvodnog izlaganja menadžerice projekta, učenici/e su zajedno sa profesorima razradili temu "Ugljevik u ogledalu vremena". Tom prilikom su dogovorene aktivnosti za period istraživanja lokalne zajednice.

Pokretanje zajedničkog među-školskog i regionalnog živog učenja istorije

Nakon završenih obuka učenici/e su počeli proces istraživanja u svojim lokalnim zajednicama. Koristeći dogovorenu metodologiju rada učenici/e srednjih škola su obilazili muzeje, biblioteke, gradske arhive i prikupljali podatke o odabranim temama. Istražujući svoje lokalne zajednice učenici/e su sprovodili ankete, intervjuisali građane, predstavnike svojih lokalnih zajednica, predstavnike vjerskih zajednica...

Istraživanje je podrazumjevalo da učenici/e pod mentorstvom svojih profesora/ica prikupljene podatke obrađuju i analiziraju. Mladim ljudima je na ovaj način pružena prilika da sami kreiraju saržaj svojih aktivnosti, da istražuju i dokumentuju određene činjenice o istoriji svoje lokalne zajednice.

Predstavljanje učeničkih radova na izložbama

Nakon višemjesečnog procesa istraživanja lokalnih zajednica, učenici su rezultate istraživanja predstavili kroz interaktivnu izložbu.

Izložba u Sarajevu

Prva izložba je otvorena u Sarajevu 1.12.2015. godine u Muzeju književnosti i pozorišne umjetnosti Bosne i Hercegovine. Na izložbi je pored radova učenika, u vidu fotografija predstavljen cjelokupni proces realizacije projekta.

Koncept izložbe je pored uvodnih riječi predstavika Helsinskog odbora za ljudska prava u RS i profesora/ica podrazumjevaao izođenje spleta pjesama Sofke Nikolić od strane učenika/ca Muzičke škole iz Bijeljine, kao i recitovanje poezije učenica Ekonomske škole iz Bijeljine. Na izložbi su predstavljena dva kratka dokumentarna filma koja su snimili učenici Gimnazije iz Tuzle i Ekonomske škole iz Bijeljine

Izložba u Zagrebu

Druga izložba je otvorena u Zagrebu u sklopu *Human Rights Film Festivala u Kinu Europa*.

Koncept izložbe u Zagrebu je pored predstavljana učeničkih radova podrazumjeva razgovor na temu: "Nastava povjesti i ljudskih prava – zatiranje ili zagovaranje". Na otvaranju su govorili/e profesorice Smiljana Vovna (Gimnazija Tuzla), Ivana Miošić (Gimnazija Dubrovnik) i Hrvoje Klasić, historičar (Filozofski fakultet Zagreb).

Ovim projektom nastojali smo unaprijediti školske planove i programe iz oblasti istorije, sociologije, demokratije i ljudskih prava. Projekat "Moja zavičaj kroz vrijeme" je potvrdio da učenici lakše obrađuju i usvajaju osjetljive teme, te grade vještine tolerancije, empatije i razumjevanja kroz interaktivne i participativne metode učenja.

ČLANOVI PROJEKTOG IMPLEMENTACIONOG TIMA:

Tanja Tomić, Helsinški odbor za ljudska prava u Republici Srpskoj

Maja Vidić, Helsinški odbor za ljudska prava u Republici Srpskoj

Dea Marić, Centar za suočavanje sa prošlošću, Documenta

Marko Smokvina, Centar za suočavanje sa prošlošću, Documenta

SREDNJE ŠKOLE KOJE SU DO SADA PREPOZNALE VAŽNOST OVOG PROJEKTA I DALE DOPRINOS PROJEKTU SVOJIM UČEŠĆEM:

Gimnazija "Filip Višnjić", Bijeljina

Ekonomska škola, Bijeljina

Gimnazija "Meša Selimović", Tuzla

Gimnazija "Petar Kočić", Zvornik

Elektrotehnička škola, Prijedor

Muzička škola "Stevan Stojanović Mokranjac", Bijeljina

Srednjoškolski centar "Mihailo Petrović Alas", Ugljevik

Gimnazija, Sanski Most

Gimnazija, Dubrovnik

Srednja škola, Čakovec

Ekonomska škola Pula

PROJEKAT:

MOJ ZAVIČAJ KROZ VRIJEME

Implementira/realizuje

HELSINŠKI ODBOR ZA LJUDSKA PRAVA U REPUBLICI SRPSKOJ

Račanska 31

76300 Bijeljina

Tel/Fax: +38755210851

e-mail: helcomm@teol.net

www.helcommrs.org

PROJEKAT PODRŽAN OD STRANE:

